

จัดการมรดก

การร้องขอตั้งผู้จัดการมรดกและความหมายของมรดก

มรดก คือ ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายที่มีอยู่ก่อนถึงแก่ความตายรวมทั้งสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ เช่น กรรมสิทธิ์ในที่ดิน รถยนต์ ห้องชุด สิทธิการเช่าซื้อ ทรัพย์สินต่างๆ เงินฝากในธนาคาร ส่วนเงินบำเหน็จบำนาญ เงิน ฌาปนกิจสงเคราะห์ และเงินประกันชีวิตของผู้ตายไม่เป็นมรดก

ความหมายของผู้จัดการมรดก

ผู้จัดการมรดก คือ บุคคลซึ่งศาลมีคำสั่งตั้งให้เป็นผู้จัดการมรดก เพื่อทำหน้าที่รวบรวม ทำบัญชี และแบ่ง มรดกให้ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย

เหตุที่ร้องขอตั้งผู้จัดการมรดก

๑. เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทายาทโดยธรรมหรือผู้รับพินัยกรรมสูญหายหรืออยู่ต่างประเทศ หรือเป็นผู้เยาว์
๒. เมื่อผู้จัดการมรดกหรือทายาทโดยธรรม ไม่สามารถหรือไม่เต็มใจจัดการมรดก หรือมีเหตุขัดข้องในการ จัดการมรดกหรือแบ่งมรดก
๓. เมื่อข้อกำหนดตามพินัยกรรมซึ่งตั้งผู้จัดการมรดกไม่มีผลบังคับ

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอตั้งผู้จัดการมรดก

๑. ทายาท โดยธรรมหรือผู้รับพินัยกรรม
๒. ผู้มีส่วนได้เสียในมรดก
๓. พนักงานอัยการ

คุณสมบัติของผู้จัดการมรดก

๑. บรรลุนิติภาวะ (มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์)
๒. ไม่เป็นคนวิกลจริต
๓. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
๔. ไม่เป็นคนล้มละลาย

หน้าที่ของผู้จัดการมรดก

ผู้จัดการมรดกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปและมีหน้าที่รวบรวมมรดกเพื่อแบ่งให้ทายาทโดยธรรมหรือผู้รับพินัยกรรม ตลอดจนชำระหนี้สินของเจ้ามรดกแก่เจ้าหนี้ ทำบัญชีมรดกและทำรายการ แสดงบัญชีการจัดการและแบ่ง มรดก โดยต้องจัดการไปในทาง ที่เป็นประโยชน์แก่มรดก จะทำนิติกรรมใดๆที่เป็น ประโยชน์ต่อมรดกไม่ได้

หากผู้จัดการมรดกละเลยไม่ทำการตามหน้าที่ เช่น ปิดบังมรดกต่อทายาท หรือเพิกเฉยไม่ แบ่งมรดกให้ทายาท ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกหรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอให้ ศาลมีคำสั่ง ถอนผู้จัดการมรดก เพราะเหตุผู้จัดการมรดกละเลยไม่ทำตามหน้าที่หรือเพราะเหตุอย่าง อื่นที่สมควรก็ได้

เขตอำนาจศาลที่สามารถยื่นคำร้องจัดการมรดก

กรณีที่ยุติธรรม มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจศาลนั้นๆจนถึงแก่ความตาย

วิธีการยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก

๑. ยื่นโดยทนายความ
๒. ยื่นโดยพนักงานอัยการ
๓. ยื่นโดยผู้ร้องมาใช้บริการที่งานจัดการมรดกศาลแพ่ง

ระยะเวลาในการดำเนินการ

เมื่อทำคำร้องและยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก แล้วจะนัดไต่สวนคำร้องประมาณ ๕๐ วัน ในวันนัดไต่สวนคำร้องใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที หลังจากไต่สวนคำร้องเสร็จ ผู้ร้องสามารถขอคัดสำเนาคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกและรับคำ สั่งดังกล่าวไปดำเนินการตามความประสงค์ได้

ลำดับคำถามในการไต่สวนคำร้อง

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร้องกับผู้ตาย
๒. วันที่ผู้ตายถึงแก่ความตาย สาเหตุการตาย และภูมิลำเนาของผู้ตาย
๓. มรดกของผู้ตาย
๔. เหตุขัดข้องในการจัดการมรดก
๕. บัญชีทายาท
๖. ความยินยอมของทายาท
๗. คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้จัดการมรดก

ค่าใช้จ่ายในการร้องขอจัดการมรดกต่อศาล

๑. ค่าใช้จ่ายในวันทำคำร้องและยื่นคำร้อง
 - ค่าขึ้นศาล จำนวน ๒๐๐ บาท
 - ค่าประกาศหนังสือพิมพ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ จำนวน ๕๐๐ บาท
๒. ค่าใช้จ่ายในวันนัดไต่สวนคำร้อง
 - ค่าถ่ายเอกสารคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดก หน้าละ ๒ บาท
 - ค่ารับรองสำเนาคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการมรดก ฉบับละ ๕๐ บาท

การพิจารณาคดีจัดการมรดกที่ไม่มีผู้คัดค้าน

การพิจารณาคดีร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกที่ไม่มีผู้คัดค้านทุกเรื่องหรือไม่มีข้อพิพาท จะพิจารณาที่อาคาร ศาลแพ่ง ชั้น ๕ ห้องพิจารณาที่ ๕๐๖ และ ๕๐๗ เริ่มพิจารณาคดีตั้งแต่วันที่ ๘.๓๐ นาฬิกา

เอกสารที่ใช้ร้องขอจัดการมรดก

๑. กรณีบุตรกับบิดา / มารดา หรือบิดา / มารดากับบุตร

๑.๑ ใบสำคัญการสมรส หรือใบสำคัญการหย่าของบิดา มารดา (กรณีสูญหายใช้ สำเนาทะเบียน สมรส หรือ ข้อมูลทะเบียนครอบครัว หรือ ทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว หรือสำเนาทะเบียนการหย่า ที่รับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแทน

๑.๒ สูติบัตรของบุตร (กรณีสูญหายใช้สำเนาทะเบียนคนเกิด หรือ แบบรับรองรายการทะเบียนคนเกิด ที่รับรองสำเนาถูกต้องโดย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแทน)หรือ สำเนาทะเบียนบ้านของบุตรที่มีเลขประจำตัวประชาชนของบิดา หรือมารดา (กรณีไม่มีเลขประจำตัวของบิดาหรือมารดาให้ติดต่อ สำนักงานเขตตามสำเนาทะเบียนบ้านของบุตรเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการให้ หรือ ทะเบียนการรับรองบุตร หรือ ทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม

๑.๓ บัตรประจำตัวของผู้ร้องและผู้ตาย

๑.๔ มรณะบัตรของผู้ตายหรือ แบบรับรองรายการทะเบียนคนตายของผู้ตาย

๑.๕ สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ตาย หรือ แบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร

๑.๖ หลักฐานเกี่ยวกับมรดกของผู้ตาย เช่น โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด เงินฝากในธนาคาร ปิ่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หุ่น (กรณีที่ดิน หรือห้องชุดสูญหายหรือจดทะเบียนจำนองไว้ใช้สำเนาโฉนดที่ดินหรือสำเนาหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดที่ รับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแทน) สมุดคู่มือของธนาคาร คู่มือรายการจดทะเบียน รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ สัญญาเช่าซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ใบหุ้น ใบอนุญาติให้มี และใช้อาวุธปืน (กรณีสูญหายใช้สำเนาที่รับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแทน)

๑.๗ บัญชีทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก

๑.๘ หนังสือให้ความยินยอมของทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวที่รับรอง สำเนาถูกต้องโดยทายาทดังกล่าว (กรณีทายาทเป็นผู้เยาว์ใช้สูติบัตร)

๑.๙ มรณะบัตรของทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกที่ถึงแก่ความตายก่อนผู้ตาย เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร

๑.๑๐ หนังสือสำคัญการเปลี่ยนชื่อหรือชื่อสกุล ของผู้ร้อง หรือผู้ตาย หรือทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก

๒. กรณีคู่สมรส

๒.๑ ใบสำคัญการสมรสของผู้ตาย (กรณีสูญหายใช้สำเนาทะเบียนสมรส หรือ ข้อมูลทะเบียนครอบครัว หรือ ทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว

๒.๒ เอกสารตามข้อ ๑.๓ ถึง ๑.๑๐

๓. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

๓.๑ สูติบัตรของผู้ร้องและผู้ตาย (กรณีสูญหายใช้ สำเนาทะเบียนคนเกิด หรือ แบบรับรองรายการทะเบียนคนเกิด ที่รับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแทน) หรือ

๓.๒ สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ร้องและผู้ตายที่มีเลขประจำตัวประชาชนของบิดา และมารดา (กรณีไม่มีเลขประจำตัวให้ติดต่อสำนักงานเขตตามสำเนา ทะเบียนบ้านเพื่อระบุ)

๓.๓ เอกสารตามข้อ ๑.๓ ถึง ๑.๑๐

๔. ผู้รับพินัยกรรม หรือผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรม ซึ่งเป็นผู้รับพินัยกรรม

๔.๑ พินัยกรรม

๔.๒ เอกสารตามข้อ ๑.๓ ถึง ๑.๑๐

หมายเหตุ เอกสารแนบท้ายทุกฉบับ ขอให้สำนักงานเขตที่เอกสารนั้นอยู่